

บันทึก

เรื่อง การตีความบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการกักพืช
(กรณีการกักที่สกัดน้ำมันออกแล้วจะเป็นสิ่งต้องห้าม
ตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ หรือไม่)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สร.๐๒๐๓/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๗ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นตามข้อหารือของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เกี่ยวกับพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ ดังนี้

บริษัทรวมข้าวสยาม จำกัด ได้ร้องเรียนต่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่า ได้นำกากรำข้าวซึ่งสกัดน้ำมันแล้วจากประเทศอินเดียโดยทางเรือเข้ามาในราชอาณาจักร ณ ท่าเรือกรุงเทพ จำนวน ๔๗,๓๐๐ กระสอบ น้ำหนัก ๓,๐๑๓.๓๕๑ ตัน บริษัทฯ ได้ทำการผ่านพิธีการศุลกากร แต่เจ้าหน้าที่ด่านกักกันพืช ณ ด่านศุลกากรท่าเรือคลองเตยไม่อนุมัติให้นำกากรำดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักร โดยอ้างว่ากากรำเป็นสิ่งต้องห้ามตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ฉบับที่ ๖) เรื่อง กำหนดพืช ศัตรูพืช หรือพาหะจากแหล่งที่กำหนดเป็นสิ่งต้องห้าม ข้อยกเว้น และเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่อ้างว่าผู้ส่งสินค้าต้นทางมิได้ทำการรมยาฆ่าศัตรูพืช บริษัทฯ ชี้แจงว่าประเทศต้นทางได้ทำการรมยาฆ่าศัตรูพืชแล้ว แต่หนังสือรับรองยังส่งมาไม่ถึงประเทศไทย ซึ่งทางบริษัทฯ ก็ยินดีที่จะให้ทำการรมยาอีกครั้งหนึ่ง เจ้าหน้าที่ด่านกักกันพืชก็ยังไม่ยอมปล่อยสินค้าดังกล่าว โดยที่บริษัทฯ ต้องเสียค่าเช่าเรือและต้องถูกปรับวันละ ๒,๐๐๐ เหรียญสหรัฐอเมริกา หรือ ๔๐,๐๐๐ บาท เมื่อบริษัทฯ เห็นว่าไม่มีช่องทางผ่อนผันที่จะนำกากรำดังกล่าวเข้าได้ บริษัทฯ ตัดสินใจจะส่งกากรำไปยังท่าเรือประเทศอื่น แต่ทางเจ้าหน้าที่ศุลกากรไม่อนุญาตให้นำกากรำดังกล่าวออกนอกราชอาณาจักร เนื่องจากมีกฎหมายห้ามนำกากรำออกนอกประเทศ บริษัทฯ ชี้แจงว่าการที่บริษัทฯ ได้สั่งซื้อกากรำเข้ามาก็เพื่อขายให้แก่โรงงานผลิตอาหารสัตว์และผู้เลี้ยงสัตว์ทั่วไปในราคาที่ถูกลงกว่ากากรำภายในประเทศ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตอาหารสัตว์ให้แก่โรงงานผลิตอาหารสัตว์และผู้เลี้ยงสัตว์ จึงขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ช่วยเหลือพิจารณาและสั่งการเรื่องนี้โดยด่วน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงหารือว่า

(๑) กากรำที่สกัดน้ำมันออกแล้วเป็นสิ่งต้องห้ามตามประกาศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ฉบับที่ ๖) เรื่องกำหนดพืช ศัตรูพืช หรือพาหะจากแหล่งที่กำหนดเป็นสิ่งต้องห้าม ข้อยกเว้นและเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ หรือไม่

(๒) กากรำที่สกัดน้ำมันออกแล้วจะเป็นสิ่งประดิษฐ์จากพืชสกุลโอไรซาตามข้อยกเว้นของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าวหรือไม่

(๓) หากการก่อกำเนิดน้ำมันออกแล้วเป็นสิ่งต้องห้ามและไม่อยู่ในข้อยกเว้นตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าว จะควรปฏิบัติเรื่องนี้อย่างไรจึงจะมีให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการและเอกชนเกินสมควร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว สำหรับปัญหาข้อที่หนึ่งเห็นว่า เมื่อรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดพืชในสกุลโอไรซาซึ่งได้แก่ข้าวทั้งหลาย เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวละมาน เป็นสิ่งต้องห้ามตามมาตรา ๖^๑ แห่งพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ แล้ว การที่จะพิจารณาว่าการก่อกำเนิดน้ำมันออกแล้วจะเป็นสิ่งต้องห้ามดังกล่าวหรือไม่ จึงจำต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่าการก่อกำเนิดน้ำมันออกแล้วนั้นเป็นพืชตามความหมายในพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ หรือไม่ เมื่อพิจารณาบทนิยามคำว่า “พืช” ในมาตรา ๔^๒ แล้วจะเห็นว่าพืชนั้นย่อมหมายถึงบรรดาพรรณพืชหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพืชในลักษณะที่เห็นได้โดยสภาพว่าเป็นพืช หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพืชชนิดใดชนิดหนึ่งโดยที่ยังไม่ได้มีการเปลี่ยนสภาพไปจากลักษณะของการเป็นพืชชนิดนั้นๆ แต่การก่อกำเนิดน้ำมันออกแล้วนั้นโดยสภาพหาใช้มีลักษณะที่แสดงให้เห็นว่ายังคงมีลักษณะเป็นพืชหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพืชอยู่ไม่ เพราะแม้จะเป็นสิ่งที่เกิดจากส่วนหนึ่งส่วนใดของพืช แต่ก็ได้เปลี่ยนสภาพไปแล้วโดยสิ้นเชิง ดังนั้น จึงไม่ใช่พืชตามความหมายของพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ และไม่อยู่ในบังคับแห่งประกาศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ฉบับที่ ๖) เรื่อง กำหนดพืช ศัตรูพืช หรือพาหะจากแหล่งที่กำหนดเป็นสิ่งต้องห้าม ข้อยกเว้น และเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗

เมื่อการก่อกำเนิดน้ำมันออกแล้วไม่เป็นสิ่งต้องห้ามตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าวข้างต้น ปัญหาข้ออื่นจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

(ลงชื่อ) ส. โทตระกิตย์

(นายสมภาพ โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ มาตรา ๖ เมื่อมีการแจ้งจำเป็นจะต้องป้องกันศัตรูพืชอย่างหนึ่งอย่างใดมิให้ระบาดเข้ามาในราชอาณาจักร ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดชื่อพืช ศัตรูพืช หรือพาหะชนิดใดเป็นสิ่งต้องห้ามหรือสิ่งกักตักตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี และในประกาศนั้นจะระบุกำหนดชื่อพืช ศัตรูพืช หรือพาหะชนิดใดจากแหล่งใด หรือจะกำหนดข้อยกเว้นหรือเงื่อนไขใดๆ ไว้ด้วยก็ได้

สิ่งต้องห้ามหรือสิ่งกักตักดังกล่าวในวรรคหนึ่ง เมื่อหมดความจำเป็นแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพิกถอนเสีย

^๒ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“พืช” หมายความว่า พรรณพืชทุกชนิดและส่วนหนึ่งส่วนใดของพืช เช่น ต้น ตอ หน่อ กิ่ง ใบ ราก หัว ดอก ลูก เมล็ดไม่ว่าที่ยังใช้ทำพันธุ์ได้หรือตายแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๑๗